

HANS HELIGHET PÅVEN FRANCISKUS BUDSKAP PÅ

DE FATTIGAS FÖRSTA VÄRLDSDAG

33:e söndagen under året

19 november 2017

Låt oss älska, inte med ord utan med handlingar

1. "Mina barn, låt oss inte älska med tomma ord utan med handling och sanning" (1 Joh 3:18). Dessa ord av aposteln Johannes uttrycker ett absolut krav som ingen kristen kan bortse från. Allvaret med vilket "den älskade lärjunge" för Jesu befallning vidare till vår egen tid görs ännu tydligare av kontrasten mellan de *tomma ord* som så ofta finns på våra läppar och de *konkreta handlingar* som vi är kallade att mäta oss själva mot. Kärleken har inget alibi. När vi vill älska som Jesus älskade, måste vi ta Herren som vårt exempel, särskilt när det gäller att älska de fattiga. Guds Sons sätt att älska är välkänt, och Johannes gör det klart och tydligt. Det vilar på två pelare: att Gud först älskade oss (jfr 1 Joh 4:10,19) och att han älskade oss genom att ge sig själv helt, ända till att ge sitt liv för oss (jfr 1 Joh 3:16).

En sådan kärlek kan inte gå obesvarade. Även om den erbjuds villkorslöst och inte begär något i gengäld, så sätter den hjärtat i brand hos alla som upplever den och de leds till att älska tillbaka, trots sina begränsningar och synder. Men detta kan bara ske om vi tar emot Guds nåd, hans barmhärtiga kärlek, så fullständigt som möjligt i våra hjärtan, så att vår vilja och även våra känslor väcks till att älska både Gud och vår nästa. Då kan barmhärtigheten som strömmar fram ur Treenighetens hjärta forma våra liv och i dem uppväcka medkänsla och mana oss till barmhärtighetens verk för våra bröder och systrar i nöd.

2. "Jag eländige ropade och Herren hörde" (Ps 34:6). Kyrkan har alltid förstått vikten av detta rop. Vi har ett enastående vittnesbörd om det i början av Apostlagärningarna, där Peter ber att sju män, "fyllda av ande och vishet" (Apg 6:3) ska väljas för uppdraget att ha omsorg om de fattiga. Detta är säkerligen ett av de första tecknen på den kristna gemenskapens inträde på världsscenen: tjänandet av de fattiga. Den första kristna gemenskapen insåg vad det innebär att vara en Jesu lärjunge, nämligen att leva i broderskap och solidaritet i lydnad för Mästarens ord som säger att de fattiga är *saliga* och att de är *arvtagare* till himmelriket (jfr Matt 5:3).

"De sålde allt vad de ägde och hade och delade ut åt alla, efter vars och ens behov" (Apg 2:45). I dessa ord ser vi tydligt de första kristna levande omsorg om sina medmänniskor. Evangelisten Lukas, som mer än någon annan talar om barmhärtighet, överdriver inte när han beskriver den första kristna gemenskapens vilja att dela med sig. Tvärtom, hans ord vänder sig till de troende i varje generation, och därmed också till oss, för att stötta vårt eget vittnesbörd och uppmuntra oss till omsorg om dem som har störst behov. Samma budskap förmedlas med samma övertygelse av aposteln Jakob. I sitt brev håller han inte tillbaka orden: "Hör på, mina kära bröder: har inte Gud utvalt dem som är fattiga i världens ögon och skänkt dem trons skatter och arvsrätt till det rike han har lovat dem som älskar honom? Ändå visar ni förakt för den fattige. Är det inte de rika som förtrycker er och släpar er inför domstolarna? ... Mina bröder, vad hjälper det om någon säger sig ha tro men inte har gärningar? Inte kan väl tron rädda honom? Om en broder eller syster är utan kläder

och saknar mat för dagen, vad hjälper det då om någon av er säger: "Gå i frid, håll er varma och ät er mätta", men inte ger dem vad kroppen behöver? Så är det också med tron: i sig själv, utan gärningar, är den död." (Jak 2:5-6; 14-17).

3. Ändå har det förekommit tillfällen då kristna inte har fullt hörsammat uppropet, och har antagit ett världsligt sätt att tänka. Men den Helige Ande har inte underlåtit att kalla dem för att hålla blicken fäst på det väsentliga. Han har kallat kvinnor och män som på en mängd olika sätt har ägnat sina liv åt tjänsten för fattiga. Under dessa två tusen år, hur många av historiens sidor har inte skrivits av kristna som i fullkomlig enkelhet och ödmjukhet och med generös och kreativ kärlekstjänst tjänat sina fattigaste bröder och systrar!

Det mest framstående exemplet är Franciskus av Assisi, följt av många andra heliga män och kvinnor under århundradena. Han nöjde sig med att *omfamna* spetälska och ge dem *allmosor*, utan valde också att bege sig till Gubbio för *bo* tillsammans med dem. Han såg detta möte som en vändpunkt i hans omvändelse: "När jag levde i mina synder var det alltför bittert för mig att se på spetälska, med Herren själv ledde mig till dem och jag kunde visa dem nåd. Och när jag lämnade dem, vad som hade verkat bittert för mig hade bytts till sötma för kropp och själ" (*Text 1-3: FF 110*). Detta vittnesbörd visar den omvandlande kraften i kärleksgärningar och de kristna livsstil.

Vi kan tänka oss de fattiga enbart som mottagare för vårt volontärarbete då och då eller som improviserade uttryck av generositet för att blidka vårt samvete. Hur bra och välkomna sådana gärningar än kan vara för att göra oss uppmärksamma på människors behov och på de orättvisor som är ofta ligger bakom dem, borde de leda oss fram till ett sant *möte* med fattiga och till *att vi delar med oss* så att det blir ett sätt att leva. Vår bön och den resa som vårt lärjungaskap och omvändelse är, får sin evangeliska äkthet bekräftad i just sådana kärleksgärningar och i att vi delar med oss. Det här sättet att leva ger upphov till glädje och frid i själen, eftersom vi med våra egna händer rör vid *Kristi kropp*. Om vi verkligen vill möta Kristus måste vi röra vid hans kropp i lidande i de fattigas lidande kroppar, och det som ett svar på den sakramentala gemenskap som ges i eukaristin. Kristi kropp, som bryts i den heliga liturgin, kan genom kärleksgärningar och genom att vi delar med oss ses i våra mest utsatta bröders och systrars ansikten och personer. Den helige Johannes Chrysostomos förmaning är alltid lika aktuell: "Om du vill hedra Kristi kropp, håna den inte när den är naken. Du kan inte hedra den eukaristiske Kristus med sidenskrud, och sedan när du lämnar kyrkan försumma den andre Kristus som lider av kyla och nakenhet" (*Hom. i Matthaëum, 50,3: PG 58*).

Vi kallas, alltså, att närma oss de fattiga, att möta dem och deras blick, att omfamna dem och låta dem känna kärlekens värme som bryter sig en väg genom deras ensamhet. Deras utsträckta hand är också en inbjudan till oss att kliva ut ur våra säkerheter och bekvämlighet och erkänna det värde som fattigdom har i sig själv.

4. Låt oss aldrig glömma att för Kristi lärjungar är fattigdom framför allt en *uppmaning att följa Jesus i hans egen fattigdom*. Det innebär att gå bakom honom och bredvid honom, en resa som leder till himmelrikets salighet (jfr *Mt 5:3; Luk 6:20*). Fattigdom innebär att ha ett ödmjukt hjärta som accepterar våra begränsningar och syndfullhet som skapade varelor och som så gör det möjligt för oss att övervinna frestelsen att känna oss allsmäktiga och odödliga. Fattigdom är en inre attityd som undviker att se pengar, karriär och lyx som vårt mål i livet och en förutsättning för vår lycka. I stället ger fattigdomen oss en möjlighet att fritt axla vårt personliga och sociala ansvar, trots

våra begränsningar, och känna tillit till Guds närhet och känna stödet av hans nåd. När fattigdom förstås på detta sätt blir den måttstocken som hjälper bedöma hur vi bäst ska använda materiella saker och bygga relationer som varken är själviska eller dominerande (jfr *Katolska Kyrkans Katekes*, nr 25-45).

Låt oss därför ta den helige Franciskus och hans vittnesbörd av äkta fattigdom som vår förebild. Just därför att han höll blicken fäst vid Kristus kunde Franciskus se och tjäna honom i de fattiga. Om vi vill hjälpa till med att förändra historien och främja sann utveckling, behöver vi höra de fattigas rop och förbinda oss att få ett slut på deras utanförskap. På samma gång ber jag de fattiga i våra städer och samhällen att inte förlora känslan av evangelisk fattigdom som en del av deras dagliga liv.

5. Vi vet hur svårt det är för vår samtid att tydligt se vad fattigdom är. Ändå så utmanas vi dagligen på otaliga sätt av fattigdomen, i ansikten som är märkta av lidande, marginalisering, förtryck, våld, tortyr och fångslanden, krig, berövande av frihet och värdighet, okunnighet och analfabetism, medicinska akutfall och brist på arbete, människohandel och slaveri, exil, extrem fattigdom och påtvingad migration. Fattigdomens ansikte är kvinnor, män och barn som utnyttjas av låga intressen och krossas av maktens och pengarnas manipulationer. Det skulle bli en bitter och oändliga lista att sammanställa om vi skulle vi lägga till den fattigdom som föds ur sociala orättvisor, moraliskt förfall, fåtalets girighet och en utbredd ligkiltighet.

Tragiskt nog finns i vår egen tid, då prålig rikedom samlas i händerna på det privilegierade fåtalet, ofta i samband med illegal verksamhet och ett skrämmande utnyttjande av människans värdighet, samtidigt en skandalös tillväxt av fattigdomen i stora delar av samhällena i hela vår värld. Inför detta kan vi inte förbli passiva och ännu mindre uppgivna. Det finns en fattigdom som stryker initiativförmågan hos många unga människor genom att stå i vägen för dem att söka arbete. Det finns en fattigdom som dämpar känslan av personligt ansvar och gör att vi lämnar åt andra att göra något, medan vi går och söker efter det vi tycker om. Det finns en fattigdom som förgiftar vårt deltagandes brunnar och lämnar lite utrymme för professionalism och på så sätt förminskar det värde som de som arbetar och är produktiva skapar. På alla dessa former av fattigdom måste vi ge ett svar som är en ny syn på livet och samhället.

Alla som är fattiga – som den salige Paulus VI älskade att säga – tillhör kyrkan med "evangelisk rätt" (*Tal vid öppnandet av den andra sessionen av det Andra Vatikanconciliet*, 29 september 1963) och de kräver av oss att vi sätter dem först. Välsignade är därför de öppna händer som omfamnar fattiga och hjälper dem. Det är händer som ger hopp. Välsignade är de händer som sträcker sig bortom alla barriärer av kultur, religion och nationalitet, och håll tröstens balsam över mänskighetens sår. Saliga är de öppna händer som inte begär något i gengäld, som inte har några "om" eller "men" eller "kanske". Det är händer som kallar ner Guds välsignelse över sina bröder och systrar.

6. Vid avslutningen av Barmhärtighetens jubelår ville jag ge kyrkan en *Världsdag för de fattiga*, så att över hela världen de kristna församlingarna kan bli ett allt större tecken på Kristi kärlek till minsta och de mest behövande. Till de "världs dagar" som mina föregångare har instiftat, och som redan har blivit en tradition i våra församlingars liv, önskar jag lägga till denna "världsdag" som kompletterar dem med en särskild evangelisk rikedom, det vill säga Jesu särskilda kärlek till fattiga.

Jag inbjuder hela kyrkan, och män och kvinnor av god vilja överallt, för att denna dag vända blicken till alla dem som sträcker ut sina händer och vädjar om vår hjälp och solidaritet. De är våra bröder och systrar, skapade och älskade av den ende himmelske Fadern. Denna *dag* är tänkt att framför allt uppmuntra de troende att reagera mot en kultur av förkastande och slöseri och omfamna en kultur av att mötas. Samtidigt är alla, oberoende av religiös tillhörighet, inbjudna till öppenhet och att dela med sig till de fattiga genom konkreta handlingar av solidaritet och broderskap. Gud skapade himmelen och jorden för alla. Men i dag har tyvärr vissa rest hinder, murar och staket som förråder den ursprungliga gåva som var avsedd för hela mänskligheten, utan undantag.

7. Det är min önskan att i veckan som föregår *De fattigas världs dag*, som i år infaller den 19 november, den Trettiofjärde söndagen under året, kristna samfund kommer att göra allt för att skapa möten och vänskap, solidaritet och konkret hjälp. De kan bjuda in fattiga och frivilliga att tillsammans ta del i eukaristin på denna söndag och göra det på ett sådant sätt att firandet av Kristus Konungens högtid söndagen därpå blir än mer autentiskt. Kristi konungslighet är allra mest tydlig på Golgata, då han som var oskyldig, fastspikad på korset, fattig, naken och berövad allt inkarnerar och uppenbarar Guds kärleks rikedom. Jesu fullständiga överlämnande till Fadern uttrycker hans absoluta fattigdom och visar kraften i den kärlek som uppväcker honom till nytt liv på uppståndelsens dag.

Denna söndag, om det finns fattiga människor där vi bor som söker skydd och hjälp, låt oss närma oss dem. Det kommer att vara ett gynnsamt ögonblick att möta den Gud som vi söker. Efter Ordets gudstjänst (jfr *Gen 18:3-5; Heb 13:2*), låt oss välkomna dem som hedrade gäster vid vårt bord. De kan bli lärare som hjälper oss att leva tron mer konsekvent. Med deras förtroende och beredskap att ta emot hjälp, visar de oss på ett lugnt och ofta glatt sätt hur viktigt det är att leva enkelt och att överlämna oss själva till Guds försyn.

8. I hjärtat av alla de många konkreta initiativ som genomförs på denna dag ska *bönen* alltid finnas. Låt oss inte glömma att *Fader vår* är de fattigas bön. När vi ber Gud om bröd uttrycker vi att vi litar på Gud för våra grundläggande behov i livet. Allt som Jesus lärde oss i denna bön uttrycker och samlar ihop det som alla de ropar som lider av livets osäkerhet och saknar vad de behöver. När lärjungarna bad Jesus att lära dem be, svarade han med de ord som de fattiga talar till vår ende Fader, i vilka alla erkänner sig vara bröder och systrar. *Fader vår* är en bön som vi uttalar i plural: bröd som vi ber om är "vårt", och det innebär att dela, deltagande och gemensamt ansvar. I denna bön erkänner vi alla vårt behov av att övervinna varje form av själviskhet, för att så träda in i det ömsesidiga erkännandets glädje.

9. Jag ber mina bröder biskoparna, och alla präster och diakoner som genom sin kallelse har uppdraget att stödja fattiga, att tillsammans med alla vigda personer och alla föreningar, rörelser och frivilliga överallt göra denna *De fattigas världs dag* till en tradition som konkret bidrar till evangelisationen i dagens värld.

Må därför denna nya *Världs dag* bli en kraftfull uppmaning till våra samveten som troende att vi ska växa i övertygelsen om att dela med de fattiga gör det möjligt för oss att förstå den djupaste sanningen i evangeliet. De fattiga är inte ett problem – de är en resurs av lärdom då vi strävar efter att i våra liv acceptera och leva evangeliets innersta natur.

Vatikanen den 13 juni 2017

Den helige Antonius av Paduas minnesdag

Franciskus